

Miljøstyrelsen
Miljøteknologi

J. nr. MST-133- 00002//00056
san//5. november 2013

GRUNDNOTAT

Kommissionens forslag om opstilling af miljømærkekriterier for produktgruppen vandbaserede varmesystemer under EU's miljømærkeordning (Blomsten). (Kommitésag).

Resumé

Kommissionen har fremsendt forslag til EU miljømærkekriterier for produktgruppen vandbaseret varmesystemer (herefter varmesystemer), der omfatter kedler, elvarmere, solvarme og varmepumper, der via vandbaseret teknologi primært opvarmer boligrum. Varmesystemer, der sekundært inkluderer opvarmning af brugsvand, kan også indgå. Varmesystemer under 400 KWh kan miljømærkes. Der stilles krav til energieffektivitet, CO2 og anvendte kemikalier.

Kommissionen foreslår samtidigt, at eksisterende kriterier for miljømærkede luft-luft varmepumper (2007/742/EF) forlænges til og med 31. december 2016. Luft-vand og vand-vand varmepumper (hidtil en del af Kommissionsbeslutning 2007/742/EF) overføres til og indgår nu som en del af Kommissionens nærværende forslag til miljømærkekriterier for vandbaserede varmesystemer.

Kommissionen redegør ikke for påvirkningen af beskyttelsesniveauet, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den 10-20 % bedste del af markedet i EU.

Der er afstemning i komiteen d. 22. november 2013.

Regeringen forventer at kunne støtte forslaget.

1. Status

Forslaget har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 66/2010 af 25. november 2009 om EU-miljømærket.

Beslutningsforslaget beskriver et nyt forslag til miljømærkekriterier for tildeling af EU's miljømærke til varmepumper. Forslaget skal vedtages i Kommissionens forskriftkomite for Blomsten. Der er afstemning i komiteen d. 22. november 2013.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol (art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006), jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget indenfor tre måneder. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget inden for fire måneder fra Kommissionens forelæggelse.

2. Formål og indhold

Produktgruppen omfatter produkter som danner varme og som er en del af et vandbaseret varmesystem, hvor varme fordeles via vand som transportør. Eksempler på sådanne produkter er:

- Kedler til faste eller flydende fossile brændsler eller biomasse.

- Vandbaserede varmepumper (luft-vand, vand-vand)¹
- Kraftvarme anlæg
- Solvarme

Output fra produkterne må ikke være højere end 400 kW. Kombinations varmere (rumopvarmning og varmt vand) er omfattet, hvis den primære funktion er at danne rumvarme.

Nedenstående beskrivelse af miljøbeskyttelsesniveauet i forslaget omhandler de væsentligste parametre som energi effektivitet, anvendte kølemidler, emissioner til luft samt brug af skadelige kemikalier.

Energi effektivitet: Krav til årsmiddelvirkningsgrad² er for alle varmesystemer (biomassekedler undtaget) en effektivitet større end 98 %. Dette vil betyde, at alle varmepumper samt kombinationsanlæg med både rumopvarmning og brugsvarmtvand vil kunne klare kravet og samlet set dække 10-15% af markedet. Ingen kedler som anvender fast biomassebrændsel vil kunne klare et sådant krav og her er i stedet foreslået en effektivitet på 79%, hvilket vil betyde, at cirka 20-25 % af markedet for disse kedler vil kunne klare kravet.

CO2-emission: Kravet for udledning af drivhusgasser (GHG) er sat til 200 g CO2-ekvivalenter/kWh varme output for alle anlæg undtaget varmepumper. Kravet er sat uafhængig af anvendt teknologi, og betyder, at biomasse kedler prioriteres. De fleste vandbaserede luft-vand og vand-vand varmepumper kan overholde et krav på 200 g CO2-ekvivalenter/kWh, og for disse er sat en separat grænse værdi på 150 g CO2-ekvivalenter/kWh, baseret på det tyske miljømærke, Blaue Engels krav, og er en stramning af de eksisterende EU miljømærkekriterier for vandbaserede varmepumper.

Kravet til brug af kølemidler er et maksimum globalt opvarmnings potentiale (GWP₁₀₀) på 2000 år. Niveauet svarer til det som Svanen stiller i sine nuværende kriterier for varmepumper.

Udledning af NOx er både afhængigt af den valgte teknologi og for biomassekedler den valgte biomasse. Derfor er kravet differentieret i 3 grupper: gaskedler, kedler til flydende brændsel samt kedler til fastbrændsel. Kravniveauerne er bestemt ud fra en afvejning mellem krav i det tyske miljømærke (Blaue Engel) og Ecodesign Lot 1. For fastbrændselskedler er kravet til træpiller sat til 150 mg/Nm³, hvilket er skarpere end Svanens kriterier for fastbrændselskedler (340 mg/Nm³). Et niveau på 150 mg/Nm³ vil iflg. Kommissionen kun være muligt for de bedste produkter på markedet.

Kemikaliekraft: Stoffer opført på REACH kandidatliste må ikke anvendes i det miljømærkede produkt. Øvrige miljø- og sundhedsfarlige stoffer, der lever op til definitionen i REACH for særligt problematiske stoffer, begrænses med henblik på substitution.

Kravet om substitution gælder ikke i:

- Artikler som vejer mindre end 25 g
- Homogene dele af en artikel som vejer mindre end 25 g
- Nikkel når det er anvendt i rustfrit stål

Derudover er der sat krav til plastdele som indgår i produktet. Det drejer sig om:

- Alle blødgørere³ skal overholde de generelle kemikaliekraft

¹ Disse produkter har hidtil været omfattet af miljømærkekriterier for varmepumper, der er drevet ved el, gas eller gasabsorption (2007/742/EF). Luft-vand og vand-vand varmepumper omfattes nu af vandbaserede varmepumper.

² Defineret og beregnet som beskrevet i Ecodesign Lot 1.

³ Blødgørere, der er udelukket, omfatter bl.a. ftalaterne **DEHP** (Bis-(2-ethylhexyl)-phthalate), **BBP** (Butylbenzylphthalate), **DBP** (Dibutylphthalate), **DIBP** (Diisobutylphthalat), der er omfattet af det danske ftalatforbud.

- Plastdele over 25 gram må ikke indeholde mere end 50% klor
- Plastdele over 50 g skal mærkes så genanvendelse lettes

Produktdesign: Lang levetid er central for den samlede miljøbelastning. Producenten skal garantere, at reservedele er tilgængelige i minimum 10 år fra købsdato. Produktet er dertil omfattet af en udvidet garanti på minimum 5 år. Derudover er der et krav, at produktet skal udformes på en sådan måde, at dens udskiftelige komponenter kan udskiftes let ved servicepersonale.

Producenten skal tilbyde gratis at tage udtjente produkter retur og derved sikre en korrekt genanvendelse.

Installation. Der stilles krav om information om korrekt opsætning, herunder behov for teknisk assistance.

Kommissionen foreslår samtidigt, at eksisterende kriterier for miljømærkede luft-luft varmepumper (2007/742/EF) forlænges til og med 31. december 2016. Luft-vand og vand-vand varmepumper (hidtil en del af Kommissionsbeslutning 2007/742/EF) overføres til og indgår nu som en del af Kommissionens nærværende forslag til miljømærkekriterier for vandbaserede varmesystemer.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort for dette. Da formålet med forslaget er at forlænge allerede udmøntet EU reguleringsbeføjelser i en allerede gældende fællesskabsregulering, finder Regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

5. Konsekvenser for Danmark

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Erhvervelse af miljømærket (licens) indebærer betaling af et gebyr i forbindelse med licensansøgning og for anvendelsen af miljømærket. Disse gebyrer fremgår af Miljømærkning Danmarks hjemmeside, og omfatter et ansøgningsgebyr på op til 9.000 kr. og et årligt gebyr på op til 11.250 kr. Der er flere rabatmuligheder, bl.a. for SMV'er og mikrovirksomheder. Jævnfør EU's miljømærkeforordning bør gebyret være tilstrækkeligt til at dække omkostningerne til driften af EU miljømærkeordningen, herunder udgifterne i processen med ansøgning, kontrol og tilsyn.

Herudover må forventes udgifter for ansøger, der ligger forud for erhvervelsen af licensen til f.eks. laboratorietest og dokumentation af miljømærkekrav. Miljømærkeordningen er frivillig og kræver opfyldelse af miljømærkekriterier, der er skrappe end lovgivningen. Det kan foranledige ændringer i produktion og/eller produktet (f.eks. effektivt energiforbrug, færre kemikalier og bedre kvalitet). Ændringer, hvis administrative konsekvenser, der ikke er foretaget en opgørelse af, men som forventes opvejet af f.eks. lavere omkostninger til energi- og ressourceforbrug, og en højere konkurrencefordel. Miljømærket kan dermed også betragtes som et markedsføringsinstrument som licenshaveren betaler for at benytte.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionen redegør ikke herfor, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den 10-20 % bedste del af markedet i EU.

6. Høring

Forslaget har været forelagt Danmarks miljømærkenævn og miljøspecialudvalget. Der er ikke kommet kommentarer i miljøspecialudvalget.

7. Forhandlingssituationen

Det er første version af kriterier til vandbaserede varmesystemer. Forslaget forventes vedtaget. Kommissionen har ønsket et teknologineutralt sæt miljømærkekriterier, uden at sondre mellem brændselstype (kul, olie, gas, fast og flydende biomasse). Det betyder f.eks. at kul og oliefyrede kedler indgår i produktgruppen. Til gengæld er kravet til energieffektivitet (særligt kravet til CO₂-udledning og CO₂-ekvivalenter pr. kWh) fastsat relativt højt og forhindrer kul- og oliefyrede kedler alligevel udelukkes.

Som kriteriet er opbygget betyder det, at de biomassebaserede kedler kan opfylde de energimæssige krav relativt nemt, mens kun de bedste gaskondenserende kedler kan opfylde kravet.

Kemikaliekrav til vandbaserede varmesystemer er udover de lovpligtige regler i RoHS direktivet koncentreret om, at REACH kandidatlistestoffer ikke må indgå produktet.

8. Regeringens holdning

I forhandlingerne har Danmark især lagt vægt på og arbejdet for sammenhæng med Ecodesign, så testmetoder og definitioner er de samme, og at kun produkter med en høj, men realistisk energieffektivitet og lav CO₂ udledning kan opnå miljømærket.

I den forbindelse vil Regeringen arbejde for, at kravet om energieffektivitet særligt til varmepumper bliver skærpet, så det er et skridt foran kravene i Ecodesign. Det kunne ske ved at det allerede nu flugter med kravet (> 100%), der gælder fra 26. september 2015, i Ecodesign, og, at miljømærkekravene til varmepumper fra 26. september 2015, overholder kravet i Ecodesign, der gælder fra 26. september 2017.

Miljømærkekravet til varmepumper om maksimalt 150 g CO₂-ekv. pr. kWh output vurderes i øvrigt at ville virke afgrænsende for hvor mange varmepumper på markedet der kan overholde de samlede miljømærkekrav.

Danmark har i forhandlingerne desuden lagt vægt på, at stoffer på REACH kandidatliste ikke må indgå i miljømærkede varmesystemer. Dertil reguleres miljø- og sundhedsfareklassificerede stoffer i alle dele af produktet over 25 gram.

Danmark vil arbejde for, at alle bromerede flammehæmmere (der ikke er reguleret af RoHS direktivet) vil blive udelukket.

9. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.